Intellectual Archive

Volume 12 Number 4

October – December 2023

Intellectual Archive

Volume 12, Number 4

Publisher : Shiny World Corp.
Address : 9200 Dufferin Street
P.O. Box 20097
Concord, Ontario
L4K 0C0
Canada

E-mail : support@IntellectualArchive.com
Web Site : www.IntellectualArchive.com
Series : Journal
Frequency : Every 3 months
Month : October – December 2023
ISSN : 1929-4700
DOI : 10.32370/IA_2023_4
Trademark : **IntellectualArchive™**

© 2023 Shiny World Corp. All Rights Reserved. No reproduction allowed without permission.
Copyright and moral rights of all articles belong to the individual authors.

Editorial Board

Editor in Chief

Mark Zilberman, MSc, Shiny World Corporation, Toronto, Canada

Scientific Editorial Board

Viktor Andrushhenko, Rector of Dragomanov Ukrainian State University (Kyiv, Ukraine), Academician of National Academy of Pedagogical Sciences in Ukraine, corresponding member of National Academy of Sciences in Ukraine, Professor, Doctor of Science in Philosophy

John Hodge, MSc, retired, USA

Petr Makuhin, PhD, Associate Professor, Philosophy and Social Communications faculty of Omsk State Technical University, Russia

Miroslav Pardy, PhD, Associate Professor, Department of Physical Electronics, Masaryk University, Brno, Czech Republic

Lyudmila Pet'ko, Executive Editor, PhD, Associate Professor, Mykhailo Dragomanov State University of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Intellectual Archive, **Volume 12, Number 4**

Publisher : Shiny World Corp.
Address : 9200 Dufferin Street
P.O. Box 20097
Concord, Ontario
L4K 0C0
Canada

E-mail : support@IntellectualArchive.com
Web Site : www.IntellectualArchive.com
Series : Journal
Frequency : Every 3 months
Month : October – December 2023
ISSN : 1929-4700
DOI : 10.32370/IA_2023_4
Trademark : **IntellectualArchive™**

© 2023 Shiny World Corp. All Rights Reserved. No reproduction allowed without permission. Copyright and moral rights of all articles belong to the individual authors.

Intellectual Archive

Volume 12 **Number 4** **October - December 2023**

Table of Contents

Physics

M. Pardy Compton Sscattering in Dielectric Medium ……..….. 1

M. Pardy The Interaction of Electron with the Infinitesimally Short Electromagnetic Pulse …. 14

Law

N. Pavlovska, A. Myrovska, L. Fedoriuk, O. Savyuk, S. Kharchenko The Genesis of Opposition and Responsibility for Financial Abuses in Foreign Economic Activity ……..……. 27

History

D. Nefodov Development of the Shipbuilding Industry of Ukraine in the Postwar Period (1946–1965) ……. 34

Psychology

Y. Bakka Activation of Constructive Trends in the Development of Independence in Youth Personality in Light of its Gender Characteristics …….. 41

Music Education

Li En Hui Methodological Principles for Forming of Younger School-Age Children's Musical and Auratory Ideas in the Process of Teaching and Learning the Piano …….. 56

Qian Long The Features of Leading a Pupil Music Collective in the Context of Artistic Interaction ……. 68

Education

L. Pet'ko The Coronation of Anne Boleyn as Queen of England and the British Coronation Ceremony ……..... 77

continued

Table of Contents (continued)

A. Voloshenko	The Method for Teaching Art Education Students in the Nude Figure Drawing with the Soft Art Materials ……..	118
	Manuscript Guidelines ……..……..	130

Toronto, October - December 2023

DOI: 10.32370/IA_2023_12_9

The Method for Teaching Art Education Students in the Nude Figure Drawing with the Soft Art Materials

Voloshenko Anna
PhD student in Pedagogy
Mykhailo Dragomanov Ukrainian State University (Kyiv, Ukraine)
ORCID https://orcid.org/0000-0002-2371-7106

Abstract

This paper considers the issue of professional training future specialists in Fine arts, in particular, forming their artistic skills in image creation using soft materials in a process of portraying nude art model in drawing and painting. The article covers both the educational process in institutions of higher education and individual creative activity. The article highlights the main achievements of the scientific research in Ukrainian National Mykhailo Dragomanov University in the discipline "Creative Drawing". It also reveals the specifics of the process of human body construction, which is the basis of the Fine art literacy and formation of artistic skills of a future specialist in visual Art pedagogy. It was determined that the students learn quickly to work with soft materials and do the educational scope of tasks in painting and drawing. They also get the practical technical skills which contribute the holistic vision of a model and their reflection in the sense of proportion, details and personality assessment. Students form aesthetic taste, figurative and colour vision, perception and understanding of time and space in environment. It allows them to grow professionally, show curiosity and implement their creative ideas. It was established that using soft art materials is the basis for the formation of art skills in reproduction of a nude figure in painting and drawing in professional education of the future qualified specialists.

Key words: Fine art, students, professional education, students, methods for forming art skills, portraying a nude figure, drawing, painting, composition, soft materials, pastel, sanguine, sepia, sauce, sketching.

Актуальність. На сучасному етапі розвитку художньо-педагогічної грамотності в українській освітньо-гуманітарній системі формування творчої кваліфікованої особистості набуває державного значення. Дане твердження обумовлює необхідність формування художньо-професійних умінь майбутніх фахівців, підвищення і вдосконалення, рівня розвитку їхньої творчої грамотності й підготовки студентів шляхом розширення знань для кращого розуміння специфіки мистецтва та здатності їх до вирішення широкого спектра завдань на заняттях з рисунка та живопису. Необхідність збереження і закріплення ефективних, традиційних художньо-професійних освітніх форм та методів навчання студентів рисунка та живопису змушує науковців-педагогів постійно доповнювати й вдосконалювати теорію, практику та методику виконання різноманітних аудиторних постановок, спрямованих на формування творчої особистості та збагачення її мистецького досвіду, шляхом застосування базових м’яких матеріалів у реалістичному напрямку. Основною метою творчих навчальних постановок є розвиток у студентів-художників активного погляду на натуру в її відтворенні на площині та

опануванні художньо-образного вираження форми моделі. Методика грамотного зображення оголеної фігури людини базується на законах і правилах образотворення, які закріплюються послідовно у свідомій творчій діяльності з натури, що є досить важливим процесом у комплексному формуванні художніх умінь студентів вищих закладів освіти в Україні та Європі. Питанням методики виконання рисунка й живопису м'якими матеріалами з натури і формуванню художніх умінь студентів у процесі мистецько-творчої діяльності та грамотності майбутнього художника приділяли увагу українські вчені Н. Гілязова [2], В. Кардашов [4], О. Сова [5], О. Шевнюк [7; 8] та ін.

Мета статті полягає в компетентному розкритті потенціалу м'яких матеріалів у процесі виконання оголеної натури з рисунка й живопису, аналізі та пошуку нових методів і прийомів формування художніх умінь студентів закладів вищої художньої освіти в Україні та Європі.

Виклад основного матеріалу. До основних умінь студентів-художників відносять опанування засобами виразності й відображення людської натури, де необхідне зосередження уваги, поставлення ока, композиційне розміщення, побудова форми та виявлення об'ємів фігури у просторі. Виконання академічного або творчого рисунка, живопису чи вільної композиції можливо лише на базі детального і всебічного вивчення живої натури без використання фотографічного матеріалу натурного об'єкта, оскільки такий спосіб є неприпустимим для методу зображення з натури в професійній образотворчої діяльності. Досить часто в роботі м'якими матеріалами художники-педагоги використовують референси, як-от: *зоровий образ,* який спрямований на художню форму вираження для більш виразнішого розуміння ідеї твору.

Під терміном «натура» в образотворчому мистецтві розуміємо природу, живий організм, образ, реальність чи об'єктивну дійсність. Вважається, що з усіх наявних форм природи фігура людини є найдосконалішим і найскладнішим витвором мистецтва в побудові. Оголена натура людини завжди мала велику популярність серед різних художників як у рисунку, так і в живописі незалежно від часу та країни.

Рисунок оголеної натури передбачає виконання зображення на площині від руки художника м'якими чи графічними матеріалами за допомогою виразних засобів зображення – кольору, контурної лінії, різних штрихів, плям і крапок. Поєднання у рисунку цих комбінацій та сполучень можливе за допомогою пластичного моделювання

[2]. Живопис оголеної натури ґрунтується на відтворенні та перетворенні представленої фігури моделі в художню форму через зорове бачення митця шляхом нанесення м’яких матеріалів на поверхню аркуша, тонко й гармонійно утворюючи цілісну колірну палітру. Створюючи зображення людини варто визначити зв'язок натури з природним середовищем. Завдяки різному прописуванню частин тіла людської фігури й її оточення, стає можливим виокремлення композиційного центру, відтворення просторових планів і характеру навколишнього середовища. Для реалізації цього завдання попередньо виконують короткочасні пошукові етюди [3, с. 125].

Своєю чергою, короткотривалий начерк за своєю суттю розуміємо, як швидкий художній твір, стислу візуальну розповідь, іноді зовсім скупу на засоби, оповідання про побачене. Метою даного виду рисунка є відображення загального уявлення про натуру, її пропорцій та характеру з трактуванням форм накиду, які відрізняються значною узагальненістю, лаконічністю та виразністю. Довготривалий нарис розкриває більш детально натуру, дозволяє зосередити увагу на дрібницях, залишаючись при цьому досить лаконічним. Зарисовки, нариси, ескізи, начерки, скетчі, етюди чи крокі з натури можуть бути як самостійними швидкими рисунками, так і підготовчим матеріалом для масштабних композицій виконаних крейдою [7].

Метод «виконання з натури» є видом навчальної діяльності та способом відображення дійсності шляхом зображення короткотривалого чи тривалого нарису, ескізу, етюду, зарисовки, скетчу або крокі протягом 10–20 хв. Працюючи з натурою, студенти навчаються спостерігати та відтворювати характерні риси відповідно до об’єкта відображення. У процесі зображення з натури у них формується низка професійних художніх умінь, серед яких абстрактне мислення, здатність аналізувати, порівняння й узагальнення композиції; розвиваються і вдосконалюються уміння сприйняття та відтворення пропорцій натурника на площині, конструктивної побудови, відчуття простору, перспективного скорочення форм, урівноваження світлотіньового балансу й загального колориту аудиторної постановки оголеної натури людини. Виконання швидких і коротких зарисовок (скетчів) людської фігури м’якими матеріалами в русі сприяють розвитку зорової пам'яті та об'ємно-просторового мислення, виробленню навичок активно-технічних дій на практиці, завдяки чому студенти-художники вчасно фіксують виразні ракурси та пластичні пози, набувають

впевненої вправності й майстерності у руці, спостережливості та чіткості в оці. Уміння виражати зовнішні риси натури в правильній пластиці форм її характеру та внутрішнього світу через рухи, жести, вираз обличчя, міміку, погляд, настрій, емоції та поведінку [7; 4, с. 207–208].

Крім того, застосування методу обмеження в часі «тайм-арт», який спрямований на заощадження часу в процесі виконання начерку або замальовки натури м'якими матеріалами, сприяє автоматичному переформатуванню і спрощенню фігури моделі до загальних форм, допомагає активізувати навчально-творчу діяльність студентів-художників шляхом візуально-швидкого сприйняття натури та грамотного відтворення інформації на площині аналізуючи всі необхідні дії [1].

М'які художні матеріали можна зустріти в широкій палітрі відтінків, різних видів та типів. *Вони за формою* є невеличкими брусками без оправи з циліндричним чи квадратним розрізом довгастої форми й діаметром трішки ширшим за олівець. Іноді їм властиві гострі конусоподібні кінцівки. Крейдяні, воскові, олійні, акварельні палички або грифелі спресовані з високоякісної сировини мінерального, рослинного та тваринного походження; органічної чи хімічної речовини (кольорового порошкового пігменту скріпленого рослинним клеєм). *За видами* поділяються на вугілля, бістр, болюс, крейду, пастель, сангіну, сепію, соус тощо); *за типом*: тверді, м'які та ще м'якші; *за властивістю:* сухі та водорозчинні. Кольорові крейди є досить стійкими й в'їдливими, тому здатні глибоко осідати та закріплюватися у волокнах паперу та важко видаляються при стиранні чи змиванні (особливо це стосується водорозчинних крейд після висихання). Асортимент робочої поверхні для м'яких матеріалів передбачає широку кольорову гаму, текстуру, перфорацію, рулонні розміри та вагу паперу, що безумовно вражає своєю унікальністю і перевагами, та дозволяє м'яким матеріалам відтворювати всю різноманітність відтінків, не втрачаючи своїх візуальних характеристик на відміну від білої основи.

Папір для кольорових крейд поділяють на такі типи: 1) бавовняний (папір, полотно), 2) оксамитовий, наждачний, акварельний, рисовий, пробковий (папір, дошка) тощо. Властивість паперу розрізняють за текстурою, пористістю, товщиною, тонуванням, розміром, міцністю та підтримкою для фіксації. До видів робочої поверхні заведено відносити жорстку текстуру, яка бездоганно себе зарекомендувала при

створенні текстурності, об’ємності й виразності кольорів у зображенні. Гладка текстура поверхні часто використовується для деталізації й контурування професійного людського зображення дозволяючи чітке відтворення дрібних деталей. *Тонований папір*, призначений для створення унікальних колірних ефектів в залежності від холодної чи теплої основи. Також загальний тон здатен впливати на колірний спектр зображення. *Пористий або зернистий папір* добре вбирає кольоровий пігмент і дозволяє досить легко змішувати різноманітні відтінки, створюючи градації та попереджуючи розмазування крихких фарб. Товщина аркуша здатна впливати на його міцність і стійкість від різних ушкоджень й уникнення деформації поверхні з кожним натиском крейди, оскільки щільному паперу властиво утримувати багатошарове повторне нанесення порошкової маси на вже зафарбовані місця поверхні й надалі лишаючись стійким. Важливо в роботі м’якими матеріалами попередньо врахувати розмір паперу чи полотна, яке має відповідати зображенню орієнтуючись на масштаб композиції. Варто звернути увагу на міцну структуру паперу; від її характерних даних залежить здатність уникати ламкості та інших ушкоджень. *Папір з крихкою основою* має підтримувати фіксацію, закріплюючи кольоровий пігмент на поверхні завдяки спеціальному шару, що допомагає утримати крейду і запобігти розмазуванню.

Головне призначення рисунка в кольорі спрямоване на формування у студентів-художників уміння цільно сприймати натуру, знаходити і відтворювати природні колірні відносини основних її частин та деталей. Повноцінний, рисунковий або живописний лад зображення визначається внаслідок пропорційної передачі різноманітних відмінностей між основними кольоровими плямами людської натури. Дане твердження є необхідним етапом ретельного опрацювання розмаїття деталей, рефлексів та мозаїки колірних відтінків, щоби зображення стало повноцінним твором мистецтва. Виконання оголеної натури людини в аудиторних умовах повинно враховувати низку творчих вимог до підготовки постановки; розташування фігури повинно знаходитись у найменшій мірі перспективних скорочень та ракурсів, оскільки модель має бути виразною, характерною та досить простою. Поза моделі повинна бути у природному положенні та виглядати більш натуральною. Постановка оголеної натури людини має бути наближеною до джерела штучного чи природного освітлення, щоби студенти-художники краще розуміли ясність та чіткість виявлення пропорції, особливості анатомічної побудови

частин тіла їх модельної пластики, та тонально-колористичне співвідношення. Важливо, щоб постановка фігура людини знаходилась на визначеній відстані і повністю поміщалася в поле зору студента. Обираючи тло, потрібно орієнтуватися на об'єкт зображення, тому важливо розглянути нейтральні та спокійні варіанти, що будуть світлішими від тіньових місць в зоні голови та фігури людини, оскільки загальний колірний тон має сприяти основному образу постановки [6, с. 12].

На початку виконання постановки навчального завдання важливо здійснити пошук на ескізному етапі, який передбачає уявний аналіз фігури моделі, вписаної у зменшений формат аркуша; розміщення, виявлення великих мас, композиційну рівновагу; узагальнення ідеї пластичного бачення та геометричної побудови. Розпочинаючи побудову форми оголеної натури в рисунку м'якими матеріалами, відразу потрібно вводити колір, враховуючи відповідність відтінків і тональних співвідношень, здійснювати аналіз скетчу щодо відтворення просторових співвідношень та відображення фактури. Для виконання ескізу з натури слід застосовувати метод «Скетчбук» який є сучасним швидким методом фіксації й аналізу отриманої інформації, зокрема шляхом візуального сприйняття, на основі чого дозволяє реалізувати ідеї в різних художніх техніках і матеріалах.

На першому етапі виконання навчальної постановки необхідно уявити композиційне розміщення людської фігури на великому форматі та перенести попередньо виконану зарисовку на масштабну площину, завчасно перевіривши конструкцію, положення й розташування натури у композиції; відповідно до об'єкта відтворення окреслити межі зображення обраним відтінком. У процесі побудови оголеної натури в рисунку варто розглянути метод «штрихування», який містить в собі безліч прийомів, наприклад лінійний, який характерний своєю різноманітністю. Він поділяється на такі типи ліній, як-от: хвиляста, пряма, крива, ламана, перпендикулярна, паралельна та може існувати в зображенні, як самостійно так і у штрихованні. *Найпопулярнішими штрихами вважаються лінійний, перехресний і контурний*, які при їх застосуванні допомагають підкреслити об'єм форми моделі. Для виконання необхідно нанести кінчиком кольорової крейди короткі лінії, які між собою в розміщенні є сусідами й можуть бути спрямовані в один чи протилежні напрямки, перетинаючись між собою. В залежності від технічної майстерності застосування м'яких матеріалів до яких

відноситься характерне тримання бруска, сила натиску, вияв гостроти крейди у процесі її притискання до паперу, ще на початковому етапі виконання навчально-творчого завдання визначається тип проведення лінії, які можуть мати, зокрема звужену кінцівку, тобто розміщені перпендикулярно паперу з метою утворення штрихів у вигляді тонального хвостика [5]. Виконання живопису оголеної натури людини м'яким матеріалом передбачає побудову композиції тільки водорозчинною крейдою з додаванням акварельних ефектів, де штрих крейди виконує роль творчого засобу окреслення деталей і контурних ліній поверх зображення, доповнюючи й підкреслюючи текстури в етюдах. Такий метод поєднання кольорового пігменту в різних його видах з прийомами розмивання та контуру є «міксом». Одночасне застосування в композиції різних видів і типів м'яких матеріалів є методом «комбінації», який дозволяє поєднувати водорозчинні крейди з сухими.

Другий етап передбачає конструктивно-анатомічну будову людської фігури через знаходження руху і пропорцій моделі шляхом з'ясування співвідношення частин тіла людини його основних осей, що за принципом від загального до власного визначають положення частин оголеної натури у просторі; урахувати відповідність розмірів тулуба, рук, ніг та загального розподілу маси тіла формі голови об'єкта; здійснити уявний пошук візуальних опорних точок в натурі. Конструктивно-анатомічна будова фігури моделі м'якими матеріалами в рисунку можлива за допомогою методу кольорових «плям» в живописі (мазків) різних за формою. Принципом методу роботи з плямами є спосіб мислення спрямований на механізм реалізації задуманого образу в створенні світлотіньових та кольорових плям з метою відтворення загального силуету чи контуру моделі, поступово формуючи їх по всій поверхні площини аркуша чи полотна, щоби фігура знаходилась у повітряній перспективі. Цілісність кольорових плям характеризується нероздільною, оскільки є самостійною областю. Плями, які поєднуючись переходять одна в одну, є частковими елементами світлотіньового рисунка, який формує обсяг композиційної постановки. За допомогою застосування прийому «сухий пензлик» можна створити фактурну м'якість зображення. Для цього застосовується крейдовий кольоровий порошок, який наноситься сухим пензлем на попередньо виконаний рисунок. На початку формується одна загальна велика пляма з поступовим її опрацюванням, виявляються середні та дрібних розмірів плямки зі

складками та їх частинами. Цілі ділянки варто тонувати, уникаючи штрихування через його руйнівний вплив на повітряну перспективу та розрізнення зображення. Завдяки поступовому опрацюванню плям можливо підсилити чіткість зображення й вивести його на основний план у фокус. Метод кольорових «плям» в живописі має кілька способів їх нанесення: це самостійні акварельні мазки водорозчинних м'яких матеріалів в зображенні або нанесення сухого кольорового пігменту на попередній тонкий шар фарб техніки живопису так, що фігура на полотні виглядає розсіяною. Методична послідовність нанесення мазків (плям) в живописі наслідує рисунок, тому спочатку мазки варто опрацювати по всій площині полотна, одночасно утримуючи рівновагу та поступово виводячи фігуру в центр, надаючи їй об'єм та первинні відтінки.

На третьому етапі тонального опрацювання здійснюється завершення початкової побудови лініями, плямами чи загальним тоном зображення, виконується кольорове уточнення форми, промальовуються деталі, відтворюються індивідуальні особливості моделі; відповідно до навчального завдання виконується тональне вирішення зображення, яке спрямоване на колористичну єдність через поєднання теплих і холодних світло-кольорових відносин. Виконання тонової розтяжки та м'яких переходів в зображенні людської оголеної натури здійснюється завдяки опорному методу «змішування пастелі» або «розтягнення кольорів» в різні напрямки; основне (прямолінійне, кругове і спіралеподібне, перетинання й штрихування), допоміжне (паличкоподібне, паперове розтушування за допомогою чистої тканини, ватних дисків, щетини та подушечок пальців), яке досить часто застосовується у рисунку м'якими матеріалами й містить в собі низку технічних прийомів серед яких тушування, розтирання, розпилення, згладжування та розтушовування, у живописі застосовується розмивання. Зазначений метод допомагає рівномірно розподілити кольоровий пігмент на площині й відтворити м'які планомірні переходи між відтінками, тому допускає використання м'якого засобу для розтушування кольорового пилу. Технічні прийоми даного виду допомагають створити плавні перехідні межі між кольоровими плямами шляхом приглушення їх інтенсивності. Широкий легкий штрих здатен створити загальний начерк з послідовним прокладанням базових відтінків та застосування прийому розтирання. Поверх розтушовування потрібно нанести ще яскравіші колірні пігменти, виявити об'єм та уточнити форму. Прийом «бічне тушування» за потреби

допоможе, отримавши широку смужку кольору, швидко змішати кольори з тоном основи, завдяки нанесенню бічною частиною шару крейди бажаного відтінку на великі ділянки поверхні, поступово можна покрити всю площину. Також за допомогою цього прийому можливо швидко покривати великі ділянки та створювати різноманітні кольорові та динамічні ефекти [5].

Четвертий етап спрямований на 1) узагальнення аудиторної постановки; 2) виявлення розмаїття тіньових плям і рефлексів, поєднаних загальнохарактерним кольоровим тоном; 3) вираження основного відтінку світла, яке виявляє освітлені частини тіла людини. Узагальнення фігури моделі м'якими матеріалами здійснюється за допомогою відображення цілісності образу натури. Поєднання м'яких матеріалів з фарбами живопису є методом «багатошаровості» змішування розчинних фарб і м'яких матеріалів, що передбачає виконання ґрунтовної першо-шарової тонової заливки; з другим шаром створюються м'які перехідні ефекти, коли поверх тону наноситься сухий кольоровий пігмент; наступний етап виконується з метою закріплення зображення фіксатором для стійкості зображення; з метою виразності рисунка можливе окреслення кольоровим контуром деталей.

Завершуючи виконання зображення м'яким матеріалом кольоровий пігмент важливо закріпити за допомогою методу «прив'язки», суть якого полягає у використанні фіксатора, який закріплює порошковий барвник на поверхні. Останню можна вберегти від механічних пошкоджень за допомогою легкого розпилення спрею з попередньо визначеної відстані від полотна,
завдяки чому стабілізується верхній тоновий шар, не допускається зміна
забарвлення [5].

Висновки. Отже, у процесі проведення наукового дослідження з «Творчого рисунка» з метою вдосконалення професійної підготовки студентів-художників Українського державного університету імені Михайла Драгоманова з'ясовано, що вивчаючи фігуру людини в аудиторних умовах майбутні фахівці у галузі образотворчого мистецтва набувають необхідного досвіду через формування професійних художніх умінь зображуючи оголену натуру людини м'якими матеріалами. *Методика виконання ґрунтується на базі глибоких знань з пластичної анатомії, перспективи, здатності грамотно передавати точні пропорції та умінні сприймати й відтворювати*

конструктивну будову форми. Зазначимо, що виконання оголеної фігури людини м'якими матеріалами в рисунку та живописі дозволяє визначити рівень професійної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до художньо-педагогічної діяльності через наявність уміння реалістично зображувати твори мистецтва виконуючи усі необхідні етапи: розміщення об'єкта композиції, постановка натури, визначення пропорцій на площині об'ємної форми та передача простору. Освоєння м'яких матеріалів студентами в рисунку чи живописі можливо лише у застосуванні їх на практиці, оскільки вони мають важливе значення у навчанні студентів мистецько-педагогічних спеціальностей. Це незамінний зручний та швидкий засіб виразності й перетворення дійсності в художній образ через колір, штрих, лінію, крапку, пляму, мазок, тон, текстуру, розтяжку, світлотінь тощо. М'які матеріали наділені специфічними властивостями й різноманітними можливостями, які сприяють студентам у вирішенню творчих навчальних завдань, методичній реалізації власних задумів та пошукам особистого авторського стилю шляхом застосування нових технічних методів і прийомів зображення для формування та вдосконалення фахових художніх умінь. Виконання рисунка чи живопису оголеної фігури людини м'якими матеріалами обумовлюється оригінальністю та свіжістю бачення і мислення автора. Уміння відтворювати художню форму на площині потребує постійного навчання, дослідження, вдосконалення студентами власних практичних навичок і теоретичних знань, творчих експериментів із застосуванням різних технік, засобів й авторської манери виконання, пошуку нових ідей для втілення.

References

1. Voloshenko A. V. *Tvorchyi rysunok oholenoi natury u tekhnitsi sketchinh miakymy khudozhnimy materialamy v umovakh dystantsiinoho navchannia mahistriv* [Creative drawing a naked nature in the technique of sketching with soft artistic materials in the conditions of masters' distance learning]. *Osvitno-naukovyi prostir*. 20222. Vol. 3 (2), pp. 31–37.

2. Hiliazova N. M. *Rysunok.* [Zhyvopys]: navchalnyi posibnyk dlia studentiv vyshchykh navchalnykh zakladiv. Universytet Korolia Danyla. Ivano-Frankivsk : Symfoniia forte. 2020. 111 p.

3. *Zhyvopys* [Paiting]: navch. posibnyk / Chyrva O. Ch. ta in. Kharkiv : KhNUMH im. O. M. Beketova, 2021. 149 p.

4. Kardashov V. M. *Teoriia i metodyka vykladannia obrazotvorchoho mystetstva* [Theory and methods of teaching fine art]: navch. posib. dlia stud. vyshch. navch. zakl. Kyiv : «Slovo». 2007. 296 p.

5. Sova O. S. Voloshenko A. V. *Navchannia studentiv-khudozhnykiv tekhniky sukhoi pasteli v protsesi plenernoi praktyky* [Training student artists in the technique of dry pastel in the process of air practice.]. *Molod i rynok.* 2020. Vol. 5 (184), pp. 57–64 p.

6. *Teoretychni i metodychni osnovy obrazotvorchoho mystetstva (dlia zdobuv. druh. osvit. rivnia (mahistr): spets. 014 – «Serednia osvita. Obr. myst.»*) [Theoretical and methodical foundations of Fine arts (for obtaining a second degree in education (master's degree): special. 014 – "Secondary education. Fine arts")]: navch. ped. pos. /Altukhova A. ta in. ; za zah. red. T. V. Panok. Kharkiv : KhNPU imeni H. S. Skovorody, 2022. 80 p.

7. Shevniuk, O. L. Zahalnodydaktychni osnovy navchannia rysunka studentiv zakladiv vyshchoi khudozhnoi osvity [General didactic basics of teaching drawing to students of higher art education institutions]. *Mystetstvo ta osvita.* 2023. Vol. 2 (108), pp. 10–14.

8. Shevniuk O. L. *Slovnyk terminiv obrazotvorchoho mystetstva* [Dictionary of fine art terms]: navch. posib: 2-he vyd., vypr. i dop. Kyiv : NPU imeni M.P. Drahomanova, 2015. 100 p.

9. Pet'ko L. V. Brainstorming and the formation of professionally oriented foreign language teaching environment in the conditions of university (for the specialties 023 «Fine Arts» and 022 «Design») // Economics, management, law : challenges and prospects: Collection of scientific articles. Psychology. Pedagogy and Education. − Discovery Publishing House Pvt. Ltd., New Delhi, India. 2016, pp. 214−217**.** URI http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/10739

10. Pet'ko L. V. Formation of professionally oriented foreign language teaching environment in the conditions of university for students of specialties 023 «Fine Arts» and 022 «Design» // Economics, management, law: realities and perspectives: Collection of scientific articles. Psychology. Pedagogy and Education. − Les Editions L'Originale, Paris, France. 2016, pp. 466-471. URI http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/10254

Translation of the Title, Abstract and References to the Author's Language

УДК 378.016:[74/75.041.3:7.023

Волошенко Анна. Методика навчання студентів-художників зображенню оголеної натури людини м'якими матеріалами.

Розглянуто питання професійної підготовки майбутніх фахівців з образотворчого мистецтва, зокрема формування їх художніх умінь виконувати зображення м'якими матеріалами у процесі виконання оголеної натури в рисунку та живописі. Зазначене питання охоплює як навчальний процес у закладах вищої освіти, так і самостійну творчу діяльність. *Висвітлено* основні результати наукового дослідження, проведеного в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова з дисципліни «Творчий рисунок»; *розкрито* специфіку процесу побудови людського тіла, що є фундаментом образотворчої освітньої грамоти та формування художніх умінь майбутнього фахівця в мистецько-педагогічній галузі; *визначено,* що студенти в роботі з м'якими матеріалами 1) швидко освоюють навчальний обсяг завдань з рисунка та живопису художніми засобами; 2) набувають практичні технічні уміння, які сприяють цілісному баченню натури й її відображенню у відчутті пропорцій, деталей та оцінці

характеру; 3) формується естетичний смак, образне та кольорове бачення, сприйняття й осмислення часу, простору в навколишньому середовищі, що дозволяє професійно зростати, виявляти цікавість та реалізовувати свої творчі задуми. *Встановлено,* що використання м'яких матеріалів є плідним підґрунтям для формування художніх умінь відтворення оголеної натури у рисунку та живописі у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих фахівців.

Ключові слова: образотворче мистецтво, професійна підготовка, студенти, методика, формування художніх умінь, зображення оголеної натури, рисунок, живопис, композиція, м'які матеріали, пастель, сангіна, сепія, соус, скетчінг.

Література

1. Волошенко А. В. Творчий рисунок оголеної натури у техніці скетчінг м'якими художніми матеріалами в умовах дистанційного навчання магістрів. *Освітньо-науковий простір* : науковий журнал. 2022. Вип. № 3 (2). С. 31–37.

2. Гілязова Н. М. Рисунок. Живопис: навч. посібник для студ. вищих навчальних закладів. Університет Короля Данила. Івано-Франківськ : Симфонія форте 2020 р. 111 с.

3. Живопис : навч. посібник / Чирва О. Ч. та ін. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 149 с.

4. Кардашов В. М. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : «Слово», 2007. 296 с.

5. Сова О. С. Волошенко А. В. Навчання студентів-художників техніки сухої пастелі в процесі пленерної практики. *Молодь і ринок.* 2020. Вип. 5/184. С. 57–62.

6. Теоретичні і методичні основи образотворчого мистецтва (для здобув. друг. освіт. рівня (магістр): спец. 014 – «Середня освіта. Обр. мист.») : навч. пед. пос. / Алтухова А. та ін. ; за заг. ред. Т. В. Паньок. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2022. 80 с.

7. Шевнюк О. Л. Загальнодидактичні основи навчання рисунка студентів закладів вищої художньої освіти. *Мистецтво та освіта.* 2023. Вип. 2 (108). С. 10–14 с.

8. Шевнюк О. Л. Словник термінів образотворчого мистецтва: навч. посіб: 2-ге вид., випр. і доп. Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. 100 с.

9. Pet'ko L.V. Brainstorming and the formation of professionally oriented foreign language teaching environment in the conditions of university (for the specialties 023 «Fine Arts» and 022 «Design») // Economics, management, law: challenges and prospects: Collection of scientific articles. Psychology. Pedagogy and Education. − Discovery Publishing House Pvt. Ltd., New Delhi, India. 2016, pp. 214−217. URI http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/10739

10. Pet'ko L.V. Formation of professionally oriented foreign language teaching environment in the conditions of university for students of specialties 023 «Fine Arts» and 022 «Design» // Economics, management, law: realities and perspectives: Collection of scientific articles. Psychology. Pedagogy and Education. − Les Editions L'Originale, Paris, France. 2016, pp. 466–471. URI http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/10254

Manuscript Guidelines

1. All submitted papers **must** contain the Title, Name of author(s), Affiliation (if any), Abstract and List of References (Literature) **written in English**. The Abstract must count not less than 100 and not more than 300 words and must be the good representation of your article. Optionally paper may also contain this information duplicated in another language.

2. **Font faces.** Arial, Times, Times New Roman, Courier New and Helvetica.

3. **Language.** You may use any language for your paper text, however English is MUCH preferable.

4. **Title.** Font size - 16, bold. Position - central alignment.

5. **The author's name.** Font size - 14, bold. Position - central alignment.

6. **The affiliation** (your University etc). Font size - 14, regular (not bold). Position - left alignment.

7. **The word "Abstract".** Font size - 12, bold-italics. Position - central alignment.

8. **The text of the abstract**. Font size - 10, regular (not bold).

9. **The word "Keywords"** (if any). Font size - 10, bold. Position - left alignment.

10. **The text of keywords** (if any). Font size - 10, regular (not bold). Position - left alignment.

11. **Text of article.** Font size - 14. Position - left alignment or fully justified. Line spacing - 1.5 lines.

12. **The word "References"** (if any). Font size - 12, bold-italics. Position - central alignment.

13. **The text of References** (if any). Font size - 12, regular (not bold).

In all other cases please use your own good judgment or contact our Editorial Board.

Where to find us

The "IntellectualArchive" is distributed to major libraries across Canada and the US, including
Library of Congress, USA (http://lccn.loc.gov/cn2013300046) ,
Library and Archives Canada
(http://collectionscanada.gc.ca/ourl/res.php?url_ver=Z39.88-2004&url_tim=2012-09-05T01%3A46%3A54Z&url_ctx_fmt=info%3Aofi%2Ffmt%3Akev%3Amtx%3Actx&rft_dat=40904933&rfr_id=info%3Asid%2Fcollectionscanada.gc.ca%3Aamicus&lang=eng) and others.

The references to articles published in the "IntellectualArchive" are available in the
Google Scholar, (http://scholar.google.ca/scholar?q=%22IntellectualArchive%22),
Arxiv.org (http://search.arxiv.org:8081/?query=%22Intellectual%20Archive%22&in=) ,
WorldCat.org (https://www.worldcat.org/search?q=n2%3A1929-4700&qt=advanced&dblist=638) ,
Academia.edu
(http://www.academia.edu/15503799/Light_diffraction_experiments_that_confirm_the_STOE_model_and_reject_all_other_models)
The National Research Council (Italy) (http://data.cnr.it/data/cnr/individuo/rivista/ID658222)
Наукова бібліотека of the University named after Dragomanov, Ukraine
(http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7974?mode=full)
Google.com (https://www.google.ca/#q=site:IntellectualArchive.com) thousands of links etc.